

3181

3181

3181

3181

3181

3181

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAN
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — — 290
Egy hónapra — — — 100

Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjel drágább

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 40—
Egy szám ára — ck 2—

1926 június 24. Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 135 szám

5686. Tamuz 12

A lej javulására való tekintettel
mélyen leszállított árak
DUNKY & BEER
ékszerüzletben

Cluj, Piata Unirii 29. (Layda-cukrászda mellett).
Vételkiszáraztatás nélkül mindenki meggyőző-
dhet az árak olcsóságáról.

Kaosz a hitközségben

Aki az utóbbi hónapokban figyelemmel kísérte az erdélyi sajtó híradásait, nem kis megdöbbenéssel tapasztalhatta, hogy milyen gyakran szerepelnek napirenden az egyes erdélyi zsidó hitközségek belső problémái, amelyek tudvalevőleg csak akkor jutnak el a sajtó nyilvánosságáig, ha a tanácstermekben zajló viták botrányossá dagadnak. Tegnap a kolozsvári ortodox hitközségnek a szefárd frakcióval való háborúsága kavarta fel a zsidó lelkeket, ma a nagyváradi hitközségnek a metszőjével való pártaja nyugtalanítja a zsidó híveket, holnap a máramrosszigeti hitközségi választásokból ki-robbanó ellentétek vannak soron és így folytatódik tovább ez az áldatlan pártoskodás, amely az alkotó munka helyett apró civodásokban pepecseli el az erőket. A súlyos belső villongások a szó szoros értelmében kaotikus helyzetet teremtettek hitközségeinkben, amelyeknek morális energiái ilyenformán céltalan csatározásba fecsérelődtek el.

Magától értetődő dolog, hogy ez az áldatlan állapot az egyetemes zsidóság szempontjából is káros, mert ma a hitközség az egyetemes zsidó szervezetek szervezete, vagyis minden zsidó születésénél fogva tagja valamelyik zsidó hitközségnek, hanem azért is, mert a hitközségek, minthogy törvényhozási úton biztosított büdzsével dolgoznak, anyagilag is szilárd bázisai a zsidó intézményeknek.

Az Erdélyben ma is érvényben lévő régi törvények pontosan körülhatárolták az autonóm hitközségek jogkörét és intézményesen akadályozták meg azokat a törekvéseket, amelyek belülről akarták szétfeszíteni a hitközségek morális, szociális és gazdasági egységét. Az impérium átvétele után az egyes kormányok különböző rendeletekkel legyöngítették a hitközségi életet szabályzó törvényekhez köhézős erejét és ad hoc intézkedésekkel réseket ütöttek a hitközségi szervezetek egységén.

A különböző kormányintézkedések jogbizonytalanságot teremtettek a hitközségi rezsimben, a pragmatikusok között legalább ideig-óráig érvényesülni engedték az elkülönülési törekvéseket. Ez a helyzet sokban hozzájárult ahhoz, hogy az egyes pártfrakciók viszkodása nyílt harcokban robbantak ki. Mi, akik az ország életében az általános vallászat-badság hívei vagyunk, ennek az elvnek összes következményeit le kívánjuk vonni a magunk belső életében is. Senkire sem szabad vallási oktrojt kifejtetni és mindenkinek szabadságában kell álljon, hogy a vallási tradíciókat egyéni felfogásának megfelelő formában élhesse ki. A legteljesebb szabadságot kell biztosítani az összes hitfelekezeti arnyalatoknak, mindaddig, amíg ezek a vallási differenciálódások nem bontják meg a hitközségek gazdasági és szociális egységét. Engedni kell a szefárdoknak, a chassidoknak és akármelyik felfogás híveinek, hogy a maguk lelkiismeretének parancsa szerint élhessenek ki vallási meggyőződésüket, de egy jótányt sem szabad engedni azon a ponton, amely a hitközségi szervezeteket egyszemélyes létükben támadhatja meg.

A hitközségek mai szervezetlen állapota

gyökereiben egészségtelen, állandó civodásokra ad okot és éppen ezért radikális reorganizációra szorul. Nagy baj, hogy a kérdés végleges orvossága, az új egyházi jogi törvény sokáig késik és a jogbizonytalanság ideje egyre kitolódik. A kormánynak is előrendű érdeke, hogy ezt a kérdést, amely nemcsak a zsidó közéletnek, de az országos életnek is fejlődő problémája, véglegesen rendezze. Éppen ezért a legsürgősebb feladata kell legyen a kultuszminiszternek, hogy

az összes illetékes zsidó szervezetek képviselői nek meghallgatása után megszövegezze azt a törvényjavaslatot, amely újra biztosítja az autonóm hitközségek csorbíthatatlan épségét. A hitközségekben élő pártfrakciók pedig le kell fokozzák egymásiránti harckészségüket és munkaképességüket az egységes hitközségekben belül kell kiéljék és a harcra összegyűjtött energiáikat a zsidó intézmények közös szeretetében, a termelő munkába kell levezessék.

Ausztriában is vissza akarják adni a Habsburgok magánvagyonát

A nagynémetek és a keresztényszocialisták népszavazást követelnek.
A bécsi hadirokkantok ragaszkodnak szerzett jogaikhoz

(Bécs, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A monarchista konzervatív néppárt a nagynémet néppártihoz felszólítást intézett, hogy foglaljon állást a Habsburg magánvagyonok elkobozásának érvénytelenítése mellett. Azzal érvelnek, hogy a birodalmi nagynémet pártokhoz közelálló nagynémet néppárt és a német nemzeti demokratapárt határozottan állást foglal az uralkodó családok vagyonának lefoglalása ellen, ezért az Ausztriában lévő nagynémet néppárt sem helyeselteti a Habsburg-vagyon elkobzását. Ez nem jelent az államforma kérdésében állásfoglalást, hanem a megsértett jogok helyreállításának követelését, amely mellett a keresztényszocialista párt jobboldali szárnya is állást foglalt néhány hónappal ezelőtt.

A Habsburg-vagyon lefoglalását Ausztriában közvetlenül a forradalom után egyértelműen határozta el. Az új mozgalom egyenes követelménye a Németországban lefolyt népszavazásnak. Mindenesetre igen nehéz dolog volna azt kívánni, hogy a Habsburgok lefoglalt birtokaiért az osztrák állam milliárdos kártérítést

adjon, amikor a csehek és jugoszlávok semmi esetre sem lesznek hajlandók hasonló áldozatra.

A hadirokkantok országos szövetségének végrehajtóbizottsága ma ülést tartott, amely többek között foglalkozott az osztrák monarchistáknak azzal a követeléssel is, hogy az elkobzott Habsburg-vagyonot oldják fel. A vita során hangsúlyozták, hogy annak az alkotmány-törvénynek hatályon kívül helyezésére, amellyel nem magántulajdonban álló volt habsburgi birtokokat a hadirokkantoknak itéljék oda, gondolni sem lehet. Ausztria hadiáldozatai azon a rendíthetetlen állásponton vannak, hogy mielőtt a Habsburg-család tagjainak kártérítésre gondolni lehet, előbb a rettenetes háború sajnálatraméltó áldozatairól kell gondoskodni. Ausztria hadirokkantjai tudják, hogy ebben a tekintetben a lakosság túlnyomó többsége teljesen egyetért velük, ennélfogva nem tehető fel, hogy a monarchisták az osztrák parlamentben megszerzik követelésükhöz azt a kétharmad többséget, amellyel a nevezett alkotmánytörvény módosítható volna.

Briand-Caillaux-Herriot-kormány alakul

Ha Poincaré is belépne a kabinetbe, a szocialisták azonnal ellenzékbe mennek. Caillaux elvben elvállalta a pénzügyminiszterséget. Ma éjjel összeállítják a végleges névsort

(Páris, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A délutáni órákban ismét váratlan fordulat állott be a kormányválság ügyében. Doumergue pénzügyminiszter jelöltsége körül támadt a válság. Briand tudvalevőleg felajánlotta a pénzügyminiszterséget Doumerguennek, politikai körökben azonban ez ellen a megoldás ellen élénken tiltakoztak azok a pártok, amelyekkel Briand a délutáni órákban tanácskozott. Briandnak értésére adták, hogy Doumergue megbízásával a kabinet amugyis nehéz helyzete még nehezebb lesz. Briand erre magához kérte Doumerguet és közölte vele, hogy lemondását kénytelen tudomásul venni. Ezután újra kezdődött a pénzügyminiszter-keresés, még pedig nem a legbiztosabb kilátásokkal.

Briand többséget akar

A kamara folyosóin ma délután erősen számoltak azzal a lehetőséggel, hogy Briand sikertelen fáradozásai után visszaadja megbízását. Ebben az esetben Caillaux a hátrulna a kabinetalakítás feladata. Briand az újságírók előtt Poincaré jelenlétében tett hosszabb nyilatkozatában hangsúlyozta, hogy a végleges kormányalakítás csak akkor történhet meg, ha biztosított sikerül szereznie arra, hogy a kormány a kamarában szolid és erős többségre számíthat. Csek így látja biztosítottnak a kormány fenmaradását és csak így képes belső és külső bizalmat gerjeszteni. A személyi kérdések tekintetében az a célja, hogy a kormánynak leendő tagjai a legteljesebb egyetértésben legyenek egymással.

A szocialisták Poincaré ellen

Briand különben ma fogadta Caillauxot, erről a megbeszélésről azonban semmi részlet nem szivárgott ki. Politikai körökben igen élénken kommentálják a tanácskozást. Híre terjedt ma annak a megoldásnak is, hogy Briand magának tartja meg a pénzügyi tárcát, ha más megoldást nem sikerül találnia. A szocialista párt határozatot fogadott el, amelynek értelmében abban az esetben, ha a Briand-kormányban Poincaré tölti be a pénzügyminiszteri tárcát, a párt ellenzékbe vonul. Ha más tárcát kap a kabinetben Poincaré, akkor is ezt az álláspontot foglalják el.

Caillaux este hét órakor hagyta el a miniszterelnökségi palotát. Távozásakor az újságíróknak a következőket mondotta:

— Nagyon érdekes beszélgetést folytattam a miniszterelnök úrral. Részleteket nem mondhatok, döntés még nem történt. Lakásomon fogom megvárni, hogy a miniszterelnök ur telefonon hívjon fel az új folyamán.

Az új kormánylista

Ugy hírlik, hogy Caillaux elvben elfogadta a pénzügyminiszterséget. Targe tábornok hadügyminiszter, Herriot pedig közoktatásügyi miniszter lesz, Lavall, Dorand, Jourdein és Durrafoul pedig megtartják tárcáikat. Briandnak eltökélt szándéka, hogy a kormányalakítást ma befejezi és este előterjeszti a névsort a köztársasági elnöknek.

Páris, június 23. A kamara és a szenátus ma összeült. Mindkettőt azonnal elnapolták, az elnökre bízva a legközelebbi ülés összehívását.

A hetman merénylője

Ma már lehet a dologról nyugodtan és hideg objektivitással beszélni. Az első meglepetés izgalmát elmulasztva, Petljura generális holttestét teljes csöndben elföldelték, Schwartzbarth, a kétszáz ezer lemeszárolt ukrainai zsidó bosszúállója a börtön cellájában várja a francia esküdtbírók igazmondását és alighanem várni fogja még esztendőre ilyenkor is. Mert a francia bíróság, mielőtt ítélethozatal elé terjesztené az ügyet, meg akarja vizsgálni, hogy Petljura generálisnak valóban része volt-e — és ha igen, milyen része volt az ukrainai pogromokban. Allitól már vizsgálóbizottságot is küldöttek ki a „helyszínére” Ukrajna zsidó véreli áztatott földjére. A bizottság majd tanulmányozni fogja az adatokat, talán tenukat is ki fog hallgatni, esküvel erősített jegyzőkönyveket fog felvenni és aztán — úgy egy vagy másfél év múltán — szombat mondatokban törvényszerű stílusban megszerkesztett terjedelmes jelentést fog benyújtani a párisi államügyészséghez. Egy kissé hosszú idő lesz ez Schwartzbarth részére, a börtön cellájában, — és mi tagadás benne: kicsikét hosszú idő nekünk is, gondolataink kiérésére és a tanulságok levonására. Mi tehát megelőzzük a francia bíróság igazmondását, ítéletet hozunk magunk részére, mert úgy érezzük, hogy nekünk nincsen semmiféle okunk az ítéletmondás elodázására. A mi, megfölbizhatatlan ítéletünk pedig így hangzik: embert ölni bűn! Egyetlen embert megölni, az is bűn és kétszáz ezer védtelen szerencsétlent, aggot és csecsemőt, leányt és terhes asszonyt lemészárolni: az is bűn. A zsidó Schwartzbarth bűnt követett el, amikor egyetlen revolverlövéllyel leterítette azt az embert, aki kétszáz ezer figyertelen, védtelen zsidót gyilkolt meg Ukrajna földjén. Hogy a bűn és bűn közötti viszonylatokra is vonatkozik-e az Einstein-féle relativitás igazsága: ez az, amit a francia bíróság el fog dönteni — és ebben nem akarunk néki prejúdizálni. A mi ítéletünk elhangzott.

De van ennek az ügynek egy tanulsága is. Egy mély, történelmi és népszociológiai tanulsága. Az ember el se hinné. Kétezer esztendő történetében most történt meg első ízben, hogy zsidó ember egy elhatározó tettel és nyíltan, véres bosszút állott a zsidó népen esett sérelmekért. Nem, mintha kétezer esztendő történetében erre ok nem lett volna. Nem is azért, mintha kétezer esztendő leforgása alatt a zsidó pszichéből hiányzott volna a tettek való bátorság. Hogy volt-e rá ok? Jó Isten! A keresztes háborúk, a spanyol inkvizíció, Chmielnickij kozáklázadása, cári pogromok: mind-mind telve irtózatossá zsidómészárlásokkal. És mégis: egyetlenegyszer sem történt meg az, ami most, a Schwartzbarth-ügyben fekszik előttünk. Gyáva volt-e az oka? Nem. A zsidó nem gyáva. Akik tiszteivel tudtak meghalni hitükért, holott egyetlen árulás árán megmenthetők volna életüket, — és ami még ennél is fontosabb: akik milliószámra élni tudnak és akarnak hitükben, népükben, taliszjukban és pajeszjukban minden társadalmi üldöztetés ellenére is: azok nem lehetnek gyávák — azok csudálatosan bátrak, hősök. Igaz, hogy ez csak a szenvedni és meghalni tudás bátorsága: tipikus zsidó bátorság. Más dolog az ölnitudás bátorsága. Nos, hadd mondjunk újra ítéletet: embert ölni bűn. De azért az ölés, a bosszúállás bátorsága sem hiányzott a zsidó lélekből. Tanúság erre az a zsidó ifjúság, amely elsősorban állott, az oroszországi cári reakció ellen indított küzdelemben és Szibéria hőmezőire százával deportáltak azokat a zsidó diákokat, akik nem voltak kevésbé bátrak a politikai tettekben, mint orosz társaik.

Az érdekes azonban éppen ez: hogy ugyanazok az ifjú zsidók, akik elszántan dobták oda az életüket, ha az „orosz népen”, a „civilizáción”, a „hadlás eszméjén”, az „emberiség ügyén” esett sérelem megbosszulásáról volt szó — tényleg érzéketlenség nélkül nézték a maguk népének véres lemészárlását a cári pogromok idején. És ez csak ríkió példája egy általános jelenségnek. Más formában, kicsiny méretekben, a társadalmi élet minden megnyilvánulási terén észlelni lehet. A zsidó, minden ügyben tud hangos lenni, tud és akar bátor lenni. De amint zsidó ügyről esik szó, amint zsidó érdekek megvédésére kerül sor — egyszerre elnémul a zsidó hangosság és gyáva visszahúzás lesz a bátorságtól. Mi ennek a különös jelenségnek az oka? Egyszerű — és keserves. Kétezeresztendő elyomatára alatt annyi keserves üldöztetésen ment keresztül a zsidó nép, olyan büntetlenül lehetett zsidó javakat és életüket pusztítani, hogy a néplek belénevelődött az alacsonyrendűség gondolatába. Amit büntetlenül lehet pusztítani, azt szabad is pusztítani — és ha szabad, akkor nem is érdekel más, akkor értelmetlen, igazságtalan dolog a védelmére kelni. Ime, a zsidó öntecslés pusztulása.

...tulának utja a zsidó néplekben. Szörnyűsegebb pusztulás volt ez minden zsidómészárlásnál, mert kiirtotta a zsidó lélektől a legemberibb érzést: az önbecsülést, az emberi méltóság érzését. Ezért volt az, hogy minden zsidó bátorság ellenére is, kétezer esztendő véres üldöztetései között egyetlen olyan zsidó sem akadt, aki a saját népén esett sérelmet meg akarta, vagy merete volna torolni.

És mondjuk ki harmadszor is az ítéletet: embert ölni bűn — és Schwartzbarth bűnt követett el.

Mégis vizsgálhatnak a szebeni Honterusz-gimnázium zsidó tanulói

A Tarbut-gimnázium növendékeinek nem kell szombaton írásbeli érettségét tenni

(Cluj-Kolozsvár, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Brassói tudósítónk jelentése alapján tegnap beszámoltunk a nagyszebeni főigazgató-ságának arról a képtelen rendeletéről, amely közvetlenül a vizsgák küszöbén egyetlen tollvonással semmivé tette a brassói szász Honterusz-gimnázium néhány zsidó növendékének ezévi munkáját. A nagyszebeni tanterületi főigazgató a választási paktum alapján hatályon kívül helyezte régi ötvényiük alapján felszólította a Honterusz-gimnázium tanári karát, hogy a zsidó növendékeket ne lássák el évvégi jegyekkel.

A szebeni főigazgatóság érthetetlen rendelkezése egyforma elkeseredést szül a zsidó diákok és a tanári kar körében. A gimnázium igazgatója, dr. Hermann, a rendelet vétele után nyomban Szebebe utazott, hogy személyesen

De ennek a kétezer év óta elsősorban elkövetett zsidó bűnnek hatalmas tanulsága van. A zsidó már meri megérezni a saját népe ellen elkövetett bűnök és mer bünnel felelni a bűnre. Az új zsidó generáció, egyéni és népi önbecsülésének keserves tette robbanása ez, — amiben az egyetlen fölemelő éppen az, hogy a visszaszerzett önbecsülés az, ami a maradandó: a tett, a revolvergolyó, csak egy logikai kirobbanás volt, amelyre adja Isten, hogy többé ok ne legyen. Giszkalay János

intervenáljon a sérelmes rendelkezés visszavonása érdekében. Dr. Hermann igazgató teljes eredménnyel járt, a szebeni főigazgató visszavonta a rendelkezést és utasítást adott arra, hogy a zsidó növendékek is megkapják évvégi jegyeiket. A gimnáziumi igazgató intervenciójának sikere Brassóban nagy meglepetést keltett.

Itt említjük meg, hogy az írásbeli érettségi vizsgálatok a törvény értelmében június 23-án kezdődnek. A Tarbut iskola növendékeire való tekintettel, hogy a zsidó diákokat ez évben ne kényszerítsék a szombat megszegésére, a Regina Maria gimnáziumba becszított iskolák részére nem szombaton fogják megtartani az írásbeli vizsgálatot.

Bratianu Vintila szerint az új bankjegy-emisszió a kormány bukását jelentené

A liberálisok mindenáron meg akarják tartani a jelenlegi 21 milliárdos kontingenst!

Elkeseredett küzdelem Titulescu szimpátiájáért

(Cluj-Kolozsvár, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország döntőszavú közgazdasági faktoraik között már hetek óta folyik az elkeseredett küzdelem a pénzügyi megszüntetés körül. Ez a harc nagyrészt a nyilvánosság kizárásával folyik a külcsák mögött, de néha néha mégis kitér a titkos diplomácia sűrű sövénye mögül, hogy bepillantást engedjen az avatatlan szemnek is. Ezekből a nyilvánosságra jutó pillanatfelvételekből nagyjából megállapítható, hogy a kormány és főleg Manolescu designált pénzügyminiszter és Garofid földművelésügyi miniszter, akinek érdekes nyilatkozatát legutóbbi számunkban közöltük, a bankjegyforgalomnak egészen szaporitását tartják az egyedül célravezető eszköznek, míg a liberális töke, élén Bratianu Vintilával körös-körül ragaszkodnak azon álláspontjukhoz, hogy a mostani 21 milliárdos limitet nem szabad túllépni, vagyis ragaszkodnak a kontinuitáshoz.

Bratianu Vintila szenzációs kijelentése

Ezideig a harc jóformán hírlapi polemikában, apró sakkhúzásokban és személyi támadásokban merült ki, mint például a Christovonelli elleni akció. A két érdekes csoport közötti harc igazán csak a parlamentben fog megindulni és előreláthatólag beleszól majd az egész sajtó, népgyűléseket fognak tartani, esetleg az udvarig is elhatol a küzdelem zaja. Erre enged következtetni Bratianu Vintilának az egyik bukaresti lap részére tett következő nyilatkozata, mely politikai körökben érthető szenzációt keltett:

— Ha a kormány újabb bankjegykibocsátást határozna el, ez az elhatározása saját végrendeletének megírását jelentené.

Ma még nem tudni, hogy a volt pénzügyminiszter milyen erőkre támaszkodva fenyegeti megbuktatással az Averescu kormányt, amelynek ugyancsak meglehetősen a maga védelmi eszközei, ha külföldi kölcsöntárgyalásaival egyidejűleg meri a bankjegykontingens 3-4 milliárdal való emelésének szükségességét hangoztatni. Az ország közvéleménye, kereskedelme és ipara tulajdonképpen részben feltétlenül helyesli, reménykedve várja az új emissziót, különösen pedig a gabonaexportőrök. De a múlt tapasztalataiból tudjuk, hogy a gazdasági élet érdekei nagyon ritkán voltak befolyással a politikai jellegű harcok kimenetelére. És most is mindkét fél külső szövetségeket keres, hogy a maga számára bilentse a győzelem eshetőségeit. A bukaresti lapok szerint Bratianu Vintila az uralkodóban remél fevertársat találni és bizik benne, hogy nem fogja szentesíteni azt a törvényt, amely az állam és a Banca Nationala közötti szerződés módosítását fogja

kimondani. Ugyanakkor azonban a kormány tagja is reméli, hogy a király belátja a gazdasági élet követelményeinek jogos voltát és hozzájárul a bankjegykontingens szükséges növeléséhez.

Titulescut meghívták a kormányba

Mindkét esetben ezeknek a reményeknek a hátterében Titulescu londoni követ áll. Titulescu pénzügyi képességéről a királyrak igen hízog véleménye van és erre számít a kormány. Bratianu Vintila viszont még londoni útjában megnyerni igyekezett Titulescut a maga terveinek és most, hogy a londoni követ hazajött, három ízben is intervaniált a volt pénzügyminiszter megbízásából Averescunál, hogy vonja vissza pénzügyi programját. Azt, hogy a miniszterelnök mit adott válaszul erre az intervencióra, csak Bratianu Vintilának leguabb, fent közölt kijelentéséből lehet sejteni. A válasz elutasító volt, a harc tehát elkerülhetetlenül zajlik tovább. Pillanatnyilag éppen Titulescu körül folyik a küzdelem, akit Averescu szeretne miniszterül látni a kormányban. Goga belügyminiszter tegnap délután és ma délelőtt behatóbban tárgyal Titulescu londoni meghatalmozott miniszterrel, hogy rábírja a kormányba való belépésre.

Hir szerint Titulescu a legerélyesebben ellenáll a meghívásnak, sőt a kilátásban levő angol kölcsön perfektualását sem hajlandó vállalni, holott éppen az ő személye lenne erre a legalkalmasabb.

A Banca Romaneasca memorandumuma

Uglátszik tehát, hogy pillanatnyilag Bratianu Vintila van felül, aki más oldalról is igyekszik nyomást gyakorolni a kormányra. Mint ismeretes, azon az anketon, amelyet a legbefolyásosabb gazdasági tényezők bevonásával tartott a kormány, az egyes résztvevők megbízást kaptak, hogy a pénzügyi helyzetre vonatkozó nézeteiket memorandumban fejtsek ki. A liberális Banca Romaneasca ezt az emlékiratot most terjesztette a kormány elé. Ebben a hatalmas munkában a Banca Romaneasca természetesen a lej revalorizációja mellett foglal állást, amelyet az állam és a Banca Nationala között érvényben levő konvenció alapján tart megvalósíthatónak. De inflációval — mondja a liberális nagybank — a lej semmiesetre sem stabilizálható, sőt az infláció csak újabb valutáris krízist idézne elő. A memorandum inflációnak mondja az olyan új bankjegykibocsátást is, amely megfelelő devizafedezet mellett történne. A bankjegyzsaporitást a Banca Romaneasca a gabonakampany érdekében sem tartja szükségesnek, mert a gabona kivitele csak fokozatosan történhet és ehhez nincs szükség túlnagy exporthitelre és ezt a szezonhitelt az állam rendkívüli pénzalapjaiban is lehet fedezni újabb emisszió nélkül.

INNEN-ONNAN

Berthon, a kommunista villatulaajdonos és Mussolini, a fascista magánzó. Berthon, a francia kommunista képviselő a kamarában több ízben feszegette: micsoda politikai következményei lesznek annak, hogy az olasz kormányelnök Tripoliszba rándult.

Erre az interpellációra mindeddig nem kapott választ s a válasza valószínűleg még sokáig kell várnia, kielégítetlen kíváncsisággal. Most a felelet a „Comœdia“ adja meg mind a képviselőnek, mind pedig azoknak, akik Mussolini útja miatt nyugtalanok.

— Az interpellálót — írja a francia lap — nyilván az háborította fel annyira, hogy Mussolini híres beszédjében az ő tengerének nevezze a Földközi tengert. Tudni kell, hogy Berthon elvtársnak — bármennyire is meggyőződéses kommunista, — az Azur Parton gyönyörű kis villája van: kedves fészek, melyről pompás kilátás nyílik a fényerdővel borított tengerpartra.

Amikor Berthon itt időzik, szeret lelétni a tengerpartig, ahol megfürdik és szenvedéllyel horgászik. A Földközi tengerről ő is azt mondja, akár Mussolini: „ez az én tengerem“. Mihelyt Mussolini magának követeli a tengert, Berthon megsértődik tulajdonjogi érzetében. Itt tehát végeredményben két szomszédos birtokos párpa'varáról van szó.

A villamos szem. Amerikából jelentik, hogy egy új rádiótalálómányra jöttek rá, melynek a jövőben az ipar minden terén nagy haszna lesz. Egy villamos szemet fedeztek fel, mely tökéletesebb, csatlakoztatlanabb bármely más emberi szemnél.

Egyelőre csak egy gépről van szó, mely önműködőleg választja ki, osztja dobozokba a különböző szivarokat, aszerint, hogy milyen a szintük. Ez a gép egy elektromos csövön alapul, mely a rádiótechnikában már ismeretes. Segítségével — legalább is laboratóriumokban — kísérleteket végeztek a rádióclátást és rádiómozit illetően s azt remélik, hogy nemsokára ezzel sikerül megteremteni általa a beszéző mozit is.

Maga a szivar-választó gép következőképp működik:

— A szivarokat egy csőbe csuszátják, itt megvilágítja őket a rádió-lámpa. A szivar, aszerint, hogy milyen színű, több vagy kevesebb fénysugarat nyel magába, melyek egy fotoelektrikus lemezre vetődve villamosáramot indítanak meg. Minél nagyobb a szivar által elnyelt és visszavert fény, annál nagyobb a villamosáram is, mely működésbe hoz egy szelepet és kellő helyére csuszátja a szivart, a világost, a barnásat és a sötétet a maga dobozába.

Az amerikai lapok szerint ez a gép sohasem tévedhat: a villamos szem tökéletesebb az emberi szemnél.

Reklám az akasztófa alatt. Csak az amerikaiaknak van ötletük, de hidegvérük is ehhez, hogy az akasztófa alatt reklámot csináljanak. Egy Indiában lévő amerikai cipőgyár képviselője a legutóbbi lázadás alkalmával engedélyt kért és kapott az angol kormánytól, hogy a kivégzésre ítélt lázadókkal felkötötték előtt beszélhessen. Az akasztófa alatt álló delikvenshez odalépett a cipőgyár exponense és néhány szót váltott vele. Ezután az elítélt engedelmet kért arra, hogy szólhasson. Ezt az utolsó kívánságát teljesítették, mire a halálra ítélt kihúzta magát és stentori hangon kiáltotta: „Legjobbak a Brow féle cipők!“. Azután némán elindult utolsó útjára. A gyáros képviselője ezt beszélte meg az elítélttel, akit e különös reklámért azzal jutalmazott, hogy hátrahagyott családjának nagyobb összeg kifizetését helyezte kilátásba.

A nyaktiló és a nők. Franciaországban, — mint ismeretes — halála ítélték a saint-gillesi méregkeverőnöt. Bármennyire is szörnyűségek a büntetési és főlháborító a törvényszék előtti viselkedése, a büntetést — mint a „Petit Journal“ írja — aligha fogják végrehajtani, valószínűleg kényszermunkára változtatják át.

Noha a nőket semmiféle törvényes rendelkezés nem mentesíti a nyaktiló alól, immár harminckilenc esztendeje egyetlenegy nőt se végeztek ki Franciaországban, kivéve a háborus kémmőket.

Az utolsó nő, kinek leszelte nyakát a nyaktiló kése, egy Thomas nevezetű ledéréltű asszony, ki meggyilkolta édesanyját s holttestét el akarta égetni. A kivégzés 1887-ben történt, Ramorantinbea.

A hóhér, — Daibler elődje — azt mondja, soha ilyen mély banyomást nem gyakorolt rá kivégzés. Lepelbe burkolta arcát az elítéltnék, mint az anyagyilkosoknak szokás, de az elvetemült némbor utolsó pillanatig ordította. Meg kellett őt kötözni,

megharapta a hóhér kezét. Az újságok egyértelműen síkra szállnak a balbűntetés érdekében. Kiemelik, hogy a békés Lajos Fülöp és a nyájas III. Napoleon nem volt oly kegyes a gonosztevőkhöz, mint a mai köztársaság, holott azóta az erkölcsök igazán elvadultak.

Amerikai különcök. Amerika még ma is a különcök hazája. Nemcsak a férfiak különcödnék, kik fogadásból rálőnek a zongoraművészre, hanem a nők is Napirenden vannak a legbádatabb fogadások. Nem ritkaság, hogy a legnépesebb sugárutakon férfiak, nők képtelen kalappal jelennek meg, vagy négykézláb másznak. Mi történt? Egyszerűen fogadtak.

Amerikában él egy nő katona: miss Lamphier, ahi tartalékos ezredesi rangot nyert és katonai egyen-

A független Amerika százötvenéves évfordulója

Filadelfiában igazi amerikai méretekké készülnek annak a világiállásnak pavillonjai, melyet az amerikai kormány Amerika függetlenségének százötven évvel ezelőtti kivívása emlékére rendezet. Washington György 1776 márciusában aratta első diadalát Howe angol tábornok fölött, mellyel megkezdődött az anyaországtól való elszakadás folyamata, bár csak 1783-ban ért véglegesen véget.

A halandorok, kegyetlen puritánok, letörtex'sztenci k és fegyencok ivadékaik ekkor már a vagyonosodásnak azt a mértékét érték el, mely szükségessé tette számukra az anyaország gazdasági elnyomása alól való felzabradulást és egy olyan demokrácia létrehozását, mely többé nem áll útjában a rabszolgák százszázalékos kiszákmányolásának és annak az iparosodási folyamatnak, mely akkor kezdte Angliában is első orgiáit űlni. Kétségtelen, hogy — mint minden szabadságharc — úgy az északamerikai függetlenségi harca is, nem nélkülözötte azokat a szellemi impulzusokat, melyek az embereket lelkesedéssel töltik el. A francia forradalom eszméi Amerika ültetvényeseihez is eljutottak, akik akkor már megunták azt, hogy az anyaországnak adót fizessenek. A francia forradalom eszméit azonban ezek a jámbor ültetvényesek igen elasztikusan fogták fel s míg maguknak a legteljesebb szabadságjogokat kívánták, ez nem zavarta őket a legkiszákmányolható rabszolgatartásban.

A rabszolgamunkán meggazdagodott amerikai polgárság önérzete azonban ekkor már annyira megnövekedett, hogy hősi gesztusokra is alkalmassá lett. Ezerhatszázhetvenöt júniusában Washington az amerikai honvédelmi bizottság elnökevé választották s ezzel megkezdődött az a küzdelem, mely bizony sok amerikai vérébe került, de végül is az Északamerikai Egyesült Államok megalapításával végződött. Ez a győzelem kétségen kívül szédületes technikai és gazdasági fejlődésnek volt a kiindulópontja s olyan polgári szabadságjogoknak intézményes biztosítására vezetett, mely a magántulajdonon nyugvó szabadversenynek szédületes lehetőségeket biztosított s az első felvirágzás éveiben — demokrácia tekintetében, — kétségtelenül példát mutat a legtöbb, még mindig feudalista erkölcsök szerint berendezett európai államnak.

Kialakult az az amerikai közszellem, mely lényeges különbségeket mutatott az európaival szemben, mert a muska tisztelétén, főleg pedig a fizikai munka tisztelétén nyugodott s a származási előkelőséget kizárólag a vagyoni elért eredmény tisztelével helyettesítette. Nyílt és becsületos materializmus volt ez, melyet csak annak a csökevény putián szellemnek képmutatása enyhített, melyet az anyaországból hoztak magukkal a később dollármilliomosokká vedlett igarlovagok és bussines-man-ek.

Az amerikai szabadság, kialakulása első éveiben még igen brutális ellenmondásokat mutatott. Még javában virult az adások börtönének intézménye, az indián öslakókat az és úgy irtotta, ahogyan neki tetszett. Egyáltalán — az amerikai szellemtől ma is távol áll minden finomkodás, minden különösebb meghatódás s igazán nem lehet állítani, hogy az amerikai közszellemet valami szentimentális humanizmus lengné át. A szabadság országát a korrupció ma is óriási arányokat ölt, a szédületes és európai képzellel fel sem mérhető gazdagság mellett borzalmas nyomortanyák húzódnak meg, a Pénz minden abszolutizmusánál súlyosabb elnyomással telepszik mindenre és mindenkire. Aki az ellentéteknek ezeket a szinte romantikusan gigázi arányait megismerni akarja, nem kell egyebet tennie, mint Upton Sinclair vádiratait, azaz regényeit elolvasnia.

És mégis és ezeknek ellenére is: Amerika szinte

ruhában jelenik meg a diszszemléken. Vannak aztán itt nők, akik leverik a férjhezmenések és házasságok rekordját. Egy sant-louisi negyvenöt éves hölgynek eddig tizenöt férje volt és tizennégyyszer vált el. A komédiának folytatása következik.

Minap, — mint egy chicagói lapban olvassuk — egy leány csak oly módon volt hajlandó férjhez menni jegyeséhez, ha az a mézeseteket akkép tölti el vele, mint az ősemberek, vagyis erdőben, kőkorszakbeli ruhában, pusztán a legkezdetlegesebb háziszereket használva. Még a gyufát sem engedélyezte leendő férjének. Kikötötte, hogy tüzet is csak úgy szabad csinálni, mint Robinson.

A szerencsétlen férfi belement a föltételekbe, de egy hét után megszökött tőle s beadta a valópört felesége ellen.

európai nyomorúságnak, mely hazug és képmutató állammanizmusával sem polgári jogokban, sem életstandardban nem tudja nyújtani tömegeinek azt, amit a lenézett, purvű Amerika.

A filadelfiai világiállás amerikai méreteivel méltó kereteket akar nyújtani szabadságharcának megünnepléséhez. A tradicionális szabadságideálok azóta megkoptak, jelentőségüket, — még amerikai viszonylatban is — elvesztették. Valószínűleg az ünnepségeknek nincs is más célja, mint az, hogy a lerongyolódott Európával szemben Amerika szédületes erejéről tegyen bizonyosságot.

A hős Washington, aki a „polgári erények mintaképe“ volt, ha feltámadna, talán maga is idegenül foregna az ő szabad Amerikájában. Ő még csak nem is álmódott az industrializációnak olyan hatalmas méreteiről, melyek a mai Európát jellemzik, még kevésbé arról a fényűzésről, mely az amerikai mil iárdosokat és trösztfejedelmeket jellemzi. Mindenesetre kétséges, hogy a mai Amerika „szabadságharcának“ élére állana-e ez az önzetlen és egyszerű ember, aki minden dísz és anyagi előny nélkül bocájította tehetőségét polgártársai rendelkezésére. Amerika többé nem a Washingtonok, hanem a petróleumkirályok és legrosszabb esetben — a Wilsonok hazája. (s. 1)

Széppé

varázsol

ELIDA
IDEAL-SZAPPAN

Tisztább, enyhébb és sokkal kellemesebb illatú

IROK ÉS I

A zsidó nép történe

Egy új Dubnov

Tudományos eseménynél most-kötet a könyvpiacon a cselakedet és politikai faktu hogy művészi élvezet elolva könyvnek minden oldalát. történetének harmadik köte az orosz kézirat után törtéban, amely felöleli a javneidésének idejétől kezdve az e trumok munkájáig mindazt ez idő alatt végbement. Eb merjük meg rabbi Gamlielt let reformátorát és művét, császár idejében történt H a kereszténység térhódításá művét, Juda ha Naszit, a zsidóság jog- és vallástudon megszervezését. Foglalkozl alatti zsidóság sorsával é különös alapossgal mutat minden olyan megnyilvánu tása ma is érződik a zsidó közásain.

Ezzel kapcsolatban érde deti felfogása a zsidóságná való elhajlásáról. Ez a na folyamat a rendes időszán évtől 135-ig tartott. A zsid ruma Palesztinában Javne amely Szíriában, Kisásiáb és Rómában egyre hódított miszzam volt a monoteizm között, nyilván azzal a cél jesen az egyistenhit érvény

Az első időben — írja kormány és a római társac tudott tisztára megkülönb résztényektől, mert mind monoteizmust vallották és ról tudni sem akartak. L római hatóságok megkülö a keresztényektől — legtö hátrányára. Ezt azzal kell judaizmus, amely egy mag lás volt. Ennek a pog barátai, azonban hive alig lyabb vetélytársa volt a ró a kereszténység, amely fe nemzeti judaizmus kötele vény fegyelmét magára és ilyen módon az új meg kiéltét biztosított.

A zsidóság távol tudt gát a krisztianu-októl, akik hódoltak, másfelől azonban küzdeni azzal a zsidó sze keresztényi község tradíció de egyttal a zsidóság tör ben elismerte. Ezek vol tények“, akik a Pál apost főpontban különböztek: keresztény vallásalapító csak Dávid házából szárm az emberek számára meg mód ideáljait és megmu megváltás útját, má felöl vény uralma ellen és a kó bati és ünnepi rítusokat ták. Ez a zsidó-keresztén kapcsolatban tartotta a h nősen az egyszerűbb népi ródott a dogmatika és a nonságai. Azonban a hették közömbösen azt a na a zsidó-keresztények sze lthü zsidóság nemzeti és Különösen a javnei szín a következményekkel, am keresztények egyttalhad nyira a dogmatikus meg tak, mint inkább attól, h sen alássa a nemzeti el rion munkájának vezéres mint felszabadító realis hangba hozható a kereszt jának misztikus ideáljvá

IROK ÉS IRÁSOK

A zsidó nép története a Keleten

Egy új Dubnow kötet

Tudományos eseménynél több, ha egy Dubnow-kötet a könyvpiacon kerül. Ez már kulturális-életkérdés és politikai faktum, nem is szólva, hogy művészi élvezet elolvasni ennek az alapos könyvnek minden oldalát. A zsidó népvilág-történetének harmadik kötete jelent most meg az orosz kézirat után történt kitűnő fordításban, amely felöleli a javne színhedron működésének idejétől kezdve az autonóm zsidó centrumok munkájáig mindazt, ami a zsidósággal ez idő alatt végbement. Ebben a könyvben is merjük meg rabbi Gamlielt, a zsidó isentisztelet reformátorát és művét, Akibát, a Hadrián császár idejében történt Bar-Kochba lázadást, a kereszténység térhódítását, Simon patriárka művét, Juda ha Naszit, a Misna befejezését, a zsidóság jog- és vallástudományának akadémiai megszervezését. Foglalkozik még a kalifátusok alatti zsidóság sorsával és ebben a kötetben különös alaposággal mutatja be a szellemi élet minden olyan megnyilvánulását, amelynek hatása ma is érződik a zsidóság szellemi vonatkozásain.

Ezzel kapcsolatban érdekes Dubnownak eredeti felfogása a zsidóságnak a kereszténységtől való elhajlásáról. Ez a nagy, korszakos lelki folyamat a rendes időszámítást követő 73-ik évtől 135-ig tartott. A zsidóság szellemi centruma Palesztinában Javne volt. Az új vallás, amely Szíriában, Kisázsziában, Görögországban és Rómában egyre hódított, eredetileg kompromisszum volt a monoteizmus és a pogányság között, nyilván azzal a céllal, hogy később teljesen az egyistenhit érvényesüljön.

Az első időben — írja Dubnow — a római kormány és a római társadalom már azért sem tudott tisztára megkülönböztetni zsidókat keresztényektől, mert mindketten formálisan a monoteizmust vallották és a római államvallásról tudni sem akartak. Lassankint azonban a római hatóságok megkülönböztették a zsidókat a keresztényektől — legelőször az utóbbiak hátrányára. Ezt azzal kell magyarázni, hogy a judaizmus, amely egy magabazárt nemzeti vallás volt. Ennek a pogányok között voltak barátai, azonban híve alig akadt. Sokkal komolyabb vetélytársa volt a római állami vallásnak a kereszténység, amely felszabadította magát a nemzeti judaizmus kötelékei alól, a zsidó törvény fegyelmét magára nézve nem ismerte el és ilyen módon az új megtérteknek széles lelki kiélést biztosított.

A zsidóság távol tudta ugyan tartani magát a krisztianizmustól, akik Pál apostol tanainak hódoltak, másfelől azonban nehezebb volt megkülönböztetni a zsidó szektával, amely az őskeresztény közsség tradícióit szentnek tartotta, de egyuttal a zsidóság törvényeit teljes mértékben elismerte. Ezek voltak a „zsidó keresztények”, akik a Pál apostol keresztényiségtől két főpontban különböztek: nem ismerték el a keresztény vallásalapítót Isten fiának, hanem csak Dávid házából származó Messiának, aki az emberek számára megmutatta a szent életmód ideáljait és megmutatta a bűntől való megváltás utját, má felől nem küzdöttek a törvény uralma ellen és a körülméletlési és a szombati és ünnepi rítusokat továbbra is megtartották. Ez a zsidó keresztényeket bizonyos fokig kapcsolatban tartotta a hitű zsidókkal, különösen az egyszerűbb néppel, amely keveset törődött a dogmatika és a törvényt magyarázás finomságaival. Azonban a nép vezeterei nem néhették közömbösen azt a nagy szakadást, amely a zsidó keresztények szektáját elválasztotta a hitű zsidóság nemzeti és szellemi aspirációitól. Különösen a javne színhedron volt tisztában a következményekkel, amikkel a zsidó és zsidó keresztények együttthaladása járhat. Nem annyira a dogmatikus megtévelyedésektől tartottak, mint inkább attól, hogy az új vallás teljeseen alássa a nemzeti elvet, amely a színhedron munkájának vezérszavaként volt. A Messiás, mint felszabadító reális ideál, nem volt összehangba hozható a keresztény messiás megváltójának misztikus ideáljával. Gamliel, a színhedron vezetője és barátai a mindennapi imába

ruzsálem újra való felállításáért. Ezt az imát a zsidó keresztények (minim) a leghatározottabban elutasították. Ez azután arra indította a zsidóság vezetőit, hogy e szektát a zsidó közösség minden nyilvános tevékenységéből kizárja, sőt később a zsinagógákba való belépést is megtiltotta nekik.

A zsidó keresztények nem támogatták, sőt elleneztek Barkochba lázadását a rómaiak ellen és ezzel nyilvánvalóvá lett politikai álláspontjuk a zsidó nemzeti kérdésben. Ők a beolvadás hívei lettek, míg a szabadságharcosok a zsidó továbbélés és a faj fennmaradása mellett tettek véres tanubizonyságot. Természetes, hogy mindezek a törekvések és gondolatok a keresztény írásművekben is kifejezésre találtak.

Pompás olvasmány a néhány fejezet, amit a babyloniai hegemonia alatt élő zsidók élet-

módjáról, gazdasági viszonyairól, családi életéről, iskoláiról, tudományáról, községi szervezetről, vallási életéről és a néphitről közöl az új Dubnow kötet. És megkapók a színek, amelyekkel az Arábiában élő zsidóságot ismergeti Mohamed föllépésének korában. Mohamed előbb megnyerni akarta a zsidókat, majd erőszakkal akarta őket vallási igájába hajtani. Magáról a mohamedanizmus keletkezéséről is eredeti és érdekes közlései vannak a történetésnek.

A kötethez ezuttal egy irodalmi melléklet van csatolva, amely a forrásművekről számol be nem katalogizáló módon, hanem olvasmányosan. (sz. i.)

A vastag, 594 oldalas kötet megrendelhető a Safruth kolozsvári könyvkereskedésben.

Szakadásra kerül a sor a nemzeti párt és Jorga között?

A kormány megvédi a magyar képviselőket a liberálisok támadásai ellen

(Bucuresti Bukarest, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt Gh. Tascu egyetemi tanár lakásán Jorga professzor hívei értekezletet tartottak, amelyen maga Jorga is résztvett. Az értekezlet végeztével Tascu professzor a sajtó részére azt a nyilatkozatot tette, hogy az értekezletnek tisztán kulturális célja volt s azon a Cercul Studiunak a megalakításáról tárgyaltak.

Jól informált körök szerint azonban az értekezleten fontos politikai kérdéseket vitattak meg és azon főleg azokkal a sérelmekkel foglalkoztak, amelyeket a nemzeti párt Jorga professzorral szemben elkövetett. Bizonyosra veszik, hogy az elégedetlenség szakadásra fog vezetni s ez a szakadás állítólag már a közeli napokban megtörténik. Politikai körök szerint ezzel az alkalommal szenzációs politikai csoportosulások fognak bekövetkezni.

tosulások fognak bekövetkezni.

Bukarest, június 23. A „Viitorul” tegnapi előtti számában vezércikkben erős támadást intéz a kormány ellen, hogy Barabás Bálát Aradon megválasztatták szenátornak. A kormány erre a cáfolatra a következőkkel válaszolt:

„Nagyon csodálkozunk azon, hogy a liberális sajtó támadást intéz ellenünk azért, hogy Barabás Béla a mi listánkon bejutott a parlamentbe, hiszen ugyanez a Barabás Béla a községi választások alkalmával vezetőhelyet foglalt el az aradi liberális magyar listán. Ha a kisebbségek jók voltak akkor, amikor a liberális párt részére adták le szavazataikat, miért hibásak, amikor a néppártra leadják szokat. A támadásokat mindezek a körülmények megfelelő értékre szállítják le.

Benes pozíciójának megrendülése új orientációt hozhat a kisantant politikájában

Külföldi lapvélemények a blédi konferenciáról

(Prága, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Benes külügyminisztert a blédi kisantant konferenciáról való hazatérése után koncentrikus sajtó támadás fogadta. Különösen éleshangú cikkeket közöl ellene a klerikálisok estilapja, a „Vecser”, amely többek között a következőket írja: „Mialatt a külügyminiszter Blében időzött, barátságos intést kapott Prágából, hogy mondjon le a külügyminiszterségről. Benes azonban, aki nagyon jól tudja, hogy sorsa és nagy művészettel fentartott népszerűsége azon a napon ér véget, amikor a külügyminiszteri tárcától megvált, nem vette komolyan a menesztést, jöhet le kellett volna vonnia a konzevenciákat, amelyek pártjának a kormánnyal szemben elfoglalt álláspontjából következnek. Benesnek az az álláspontja, hogy ő nem politikus, hanem szakember, nem helyes. Ő azt hiszi magáról, hogy pótolhatatlan, pedig számos olyan kiváló férfi van, akire nyugodtan rá lehetne bízni Benes örökségét.”

Az egyik agrárpárti lap tudni véli, hogy amikor Benes a blédi konferencia ülése alatt kézhez kapta a lemondásra felhívó levelet, rendkívül izgatottan elhagyta a tanácsstermet. Később ugy nyilatkozott, hogy merénylet történt ellene.

Ma különben Benes ismét behatóan tanácskozott pártja tagjaival. Masaryk elnök ma felkereste Bechinét, a cseh szocialisták vezérét lakásán és két óra hosszat tanácskozott vele. Benes lemondása ügyében még eddig nincsen döntés. Mindenesetre érdekes, hogy a blédi konferenciáról beszámoló külföldi sajtókommentárok legnagyobb része Benes eddigi pozíciójának megrendüléséről beszélnek.

A francia lapok Csehszlovákia belpolitikai valóságával kapcsolatban, mint valóságnál lehetőséget állítják be azt, hogy Benes egyelőre eltűnik a világpolitika színteréről. Ezt igen nagyjelenlőségű dolognak tartják, mert ha Benes befolyása megszűnik a kisantantban, Franciaország még jobban elveszti a kisantant szimpátiáját az erősödő orosz befolyással szemben.

Az „Echo de Paris” ezúttal veti a francia külpolitika vezetőinek, hogy a kisantant francia

tikája miatt nagyon nehéz helyzetbe hozta. A locarno-i szerződéssel Franciaország megkötötte kezét Németországgal szemben és feláldozta ezért közép- és kelet-európai érdekeit. Még a magyar frankhamisítási botrányban sem tudott, a francia nacionalista író szerint, Csehszlovákia semmit sem elérni, mert Franciaország Angliával és Németországgal szemben való kötöttsége miatt olyan mérséklésre volt kényszerítve, hogy tehetetlenül állt Prága kivánságai előtt. Párisnak ez a gyöngesége nagy kárt jelent a kisantant nézve. Ha a franciák tehetetlensége tovább tart, akkor a kisantant kénytelen lesz Oroszország felé orientálódni, vagy pedig kényre-kedvre megadni magát a legyőzött Közép-európának.

Oroszország térfoglalása a régi angol és francia befolyás helyett az, ami a kisantant konferenciáról szóló kommentárokat előszörban dominálja. A német sajtó szerint Oroszország meglepő térfoglalásának oka, hogy Franciaország és Anglia belpolitikai válságaikkal vannak elfoglalva, amit az orosz diplomácia igen ügyesen és tettersen tud kihasználni.

Tavaszi vásár

mélyen leszállított árakkal.

Muslin harisnya lei 88
Cérna flor lei 97
Selyem flor lei 115
Selyem, tartós 150-180

Keztyű és k... t... táru nagy vlasztékban

HELIOS-nál

Főtér 7 szám.

Megjelent az új vigalmi adó rendelet.

Bukarestből jelentik: A „Monitorul Oficial” legújabb száma közli a vigalmi adó módosításáról szóló rendeletet. Az új rendelet különböző tárgyi előadások és egyszerű művészi tárgyi előadások, hangversenyek, rádióhangversenyek, mozielőadások és táncmulatságok. Ezeknek vigalmi adója 26 százalék lesz, a többi szórakozás 32 százalék.

— A szilágysági Barissziák turnéja. A Herzl emlékünnepségek alkalmából a zilahi és szilágysomlyói Barissziák nagy propaganda turnéra határozták el magukat. A vármegye nagyobb helyein rövid időközönként Herzl Tivadar emlékünnepélyeket rendeznek kitűnően összeválogatott műsorral. Először július 3. án Zilahon, második július 4. én Szilágysomlyón, harmadik ünnepségük július 11. én Szilágysomban lesz megtartva. A vármegye egész zsidósága nagy érdeklődéssel várja a zsidó nemzeti mozgalom eme két nivós egyesületének ünnepségeit.

— A „Jövő Társadalmá” júniusi száma. Aradi Viktor tartalmas szociálpolitikai szemléjének júniusi száma gazdag és változatos tartalommal jelemt meg. Aaron Geza az angol sztrájk szociális és gazdasági okait világítja meg, Ehrenfeld Béla a választások utáni helyzettel foglalkozik. E. Koltman hívtató tanulmánya az orosz forradalmakról ebben a számban különösen értékes fejtegetés ér. Pavel Bucuman a kincstári bányák munkásairól, Borsai András az ókori prostitúcióról értekezik. Ezenkívül gazdag szemleovat egészíti ki a nivós és jelentős folyóiratot.

— Megkezdődött a személyzet incadrálása a CFR-nél. A CFR igazgatósága, mint tudvalevő, kormányintézkedés folytán elrendelte a személyzet incadrálását. A mai nap folyamán megjelentek az első feccskék névleges incadrálással. Tudvalevő, hogy a kormány oly értelmű intenciói, hogy egy alapos státuszrendezéssel a lehetetlen személyzeti anomáliáknak véget vessen, pusztán kísérlet maradt és megdőlt az alacsony képzettségű tisztviselők egyöntetű páncélfőntáján. A most folyamatban levő incadrálás nem elégíti ki a tisztviselők igényeit s így a porhinta a kormány részéről csak kísérlet maradt.

— Ötödik husz százalékgig emelik a tisztviselők fizetését. Bukarestből jelentik: A tisztviselők július 1-i fizetésemelésével kapcsolatos táblázatok elkészültek. Az emelések 5-től 20 százalékgig terjednek proporcionális alapon. A kormány el van határozva arra, hogy a fizetésekét összehangba hozza és minden vonalon keresztülvizsi az emeléseket még akkor is, ha a fizetésemelések meghaladnák az ezen célra előirányzott 1 milliárd lejt.

— Marzescu volt igazságügyminiszter inzultálójára a hadbíróóság előtt. Bukarestből jelentik: A második hadtest hadbíróósága előtt pénteken kezdődik meg Stefan Draganestinek, Marzescu volt igazságügyminiszter inzultálójának tárgyalása, melyre tanuként számos előkelő politikus is megidéztek.

— Elfogták a kiskoru tolvajbanda többi tagjait is. A kolozsvári rendőrség, amint azt már megírjuk, egy 6 tagból álló fiatalkoru társaságot leplezett le. A 16—18 év körüli suhancok egymásután követték el Kolozsváron a betöréseket és a Fellegvár egyik odújába hordták össze a lopott holmit, amit aztán orgazdák által értékesítettek. A társaság feje Falikutja nevű, szerb származású, büntetett előéletű suhanc volt és az ő utasításai alapján dolgoztak a többiek. Palikutja vallomása szerint két társuk Temesvárra szökött és a kolozsvári rendőrség utasítására a temesvári rendőrség el is csípte a két fiatalkoru betörőt. A Temesváron elfogott két suhanc névszerint Kövendi Károlyt és Lszák Bélát Kolozsvárra szállították, ahol Moholean Ilie szubkomiszár hallgatta ki őket. A két fiatal betörő a betöréseket és apró tolvajlásokat szó nélkül beismerte. Elmondották, hogy többek között azzal a foglalkoztak, hogy rézgyűrűket adtak el aranygyűrű helyett hiszékeny falusi embereknek. Bűnlajstromuk összeállítása még tart.

— Churchillt megrótták oroszellenes kijelentéseiről. Londonból jelentik: Churchillnek Oroszország ellen intézett igen erőyes támadása a kormányban nem egészen barátságos megvitatásra adott okot. A kormány többsége, Baldwin, Balfour és Chamberlain vezetése alatt, a szertelenül oroszellenes Churchillnek értékre adta, hogy nem engedheti meg Oroszországgal szemben követett hivatalos angol politikája ilyen hangú bírálatát. Ugy látezik, hogy Churchill és a kisebbségben lévő minisztertársai alávetették magukat a többség véleményének, mert Baldwin nem tartotta szükségesnek, hogy hivatalosan is megrója Churchillt a kormány egységét és fegyelmét megszegő kijelentéséért.

— Lemondott Lengyelország ideiglenes köztársasági elnöke. Varsóból jelentik: Rataj marsall lemondott azzal az indoklással, hogy egészsége meg van támadva. Az új elnökválasztást péntekre tünték ki.

— Iskolai értesítés. A Regle Ferdinand-uti izraelitis népiskola a jövő tanévre beállítja a hatodik osztályt is. Az előjegyzések az összes osztályokra folyó hó 24-től 30-ig naponta d. e. 10—12 és d. u. 4—6-ig tartatnak meg az iskola helyiségében. Az igazgató.

— Eljegyzés. Davidovics Erzsike az Aviva Herzlíja lelkes tagja és Hollender Noe barissziánus a Hollender és Fiai tojásexport cég beltagja Dej jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— Lemondott a bukaresti egyetem orvoskari dékánja. Bukarestből jelentik: A bukaresti egyetem orvoskari dékánja, Minovici professzor, lemondott a dékániságról. Lemondása nagy meglepetést kelt.

— Befejeződött Kolozsvár városi tanácsának közgyűlése. Tegnap a késő esti órákban fejeződött be Kolozsvár autonóm városi tanácsának két napig tartó közgyűlése. A közgyűlés anyaga élénk bizonyítéka volt az új városi tanács tette-készségének és ügyszeretetének, amellyel alig két hónap leforgása alatt a város igen sok megoldásra váró ügyét a polgárság érdekeinek ezemellett tartásával elintézte. A tárgysorozat utolsó pontjaként az iparos tanácsotthon kérdése, valamint néhány városi birtoknak a kieserelése szerepeltek. Elfogadta a közgyűlés dr. Fischer Tivadar javaslatát, amely a tanács munka- és hatáskörét október elsejéig az állandó bizottságra ruházza át a Bogdan Duica professzor által javasolt megszorításokkal. Ezután indítványok és interpellációk következtek volna a tárgysorozatban, amelynek során az állandó bizottság be akarja terjeszteni a villamosművek igazgatója, Rosta mérnök ellen bevezetett ismeretes vizsgálat eddigi eredményét. Az idő előrehaladtával a tárgysorozatban azonban eltekintettek ettől és így a Rosta-ügy utolsó felvonása csak a július másodikán jött közgyűlésen fog lejátszódni.

— A temesvári Zeirah kulturstélye. Tudósítónk jelenti: Vasárnap tartotta meg a temesvári zsidóság élénk érdeklődése mellett nagy sikerű kulturstélyét a Zeirah leányegylet. Nobel Sándor, a helyicsoport alelnöke magasztos, németnyelven elmondott beszéddel nyitotta meg a műsort, ismertetve a zsidóság egyetemes gazdasági és kulturális helyzetét. Párhuzamot vont a zsidó etika, valamint a hindu nemzeti mozgalom és vezére: Mahatma Gandhi által kitermelt erkölcsi felfogás között. A rendkívül érdekes beszédet a hallgatóság zajos tapsokkal honorálta. Schwesiger Gitta izléses táncsaival, Rottmann Béláné és Lang Sári szavalaikkal gazdagították a műsort. Freund Leó zongoraművész Wolffsohn dalokat adott elő szokott virtuozitásával. Katz Salamon főként jiddis dalokat énekelt. Végül a Herzl-csoport kiváló énekkara héber dalokat interpretált bámulatos precizitással. Temesvár zsidósága kellemesen győződött meg a csoport szép és hasznos munkájáról és kulturális tevékenységéről, melyet különösebb zsidó zene és dal propagálása terén kifejt. Külön elismerés illeti a dalárda fáradhatatlan karnagyát, Freund Leó zongoraművészt, aki sok szeretettel és ügybuzgalommal fáradozik a zsidó énekkar kinevelésén és aki saját termét bocsátotta a kulturstély rendelkezésére.

— A dévai Barisszia Herzl ünnepélye. A dévai Barisszia július 4-én Herzl Tivadar halálának 22-ik évfordulóján nagyszabású gyászünnepélyt rendez. Az impozánsnak ígérkező ünnepélyen Kolozsvárról résztvesznek Giszkalay János, Havas Irén és a kolozsvári Barisszia-Hitachdut összes vezetői. Ugyanakkor rendez a petrosényi Hitachdut is Herzl gyászünnepélyt, amelynek keretében Stern Rózsika az ismert és ünnepezt zsidó hegedűművész is szerepelni fog.

Ideális hashajtó és soványító szer Purgen (Purgo) Bayer Kapható minden gyógyszerárban

Rapidol megszűnteti és meggyógyítja a lábak, kezek és hóraljak, valamint más testrészek kellemetlen izzadását, erősíti a bőr sejtjeit, azt frissé és puhává teszi, ami által a könnyű és kellemes járást biztosítja. RAPIDOL tehát turistáknak, sportolóknak, mezőgazdáknak, katonáknak stb. nélkülözhetetlen, ugyintán a lábkezek és bőrcső meleg időszakban való higiénikus ápolására a legelőkeltebb szer. Ára üvegként 45 lej Kapható drogériákban és gyógyszerárakban. Ha nem, úgy rendeljen családi csomagolásban három üveget utánvét mellett, ára 130 lej. A szállításéban ebben az esetben teljesen díjtalanul és portómentesen történik a belsőld bármely postafiókhoz. Farmax Braşov, Postafiók 53 utján Vezérkép ríselet: AMPHORA RT. BRASOV

Megnyílt Farkas és Nyiredy világvárosi című festészet műterem. Calea Regele Ferdinand 15. I. em. [v. Wesselényi M.-u.] Modern szobafestés és bútorfényezés Kérjen árajánlatot. — Tanulók fizetéssel felvétetnek. Telefon 163 szám.

Aranyér „Anusol” Soedecbe ANUSOL 100% VEDŐGYŐK. Aranyér ellen több, mint 25 éve a legjobban elismert szer. Egy-ze-ít alkalmazás, biztos siker, minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyulladt, sebes és vérző helyeket. Artálmás akatészektől mentes, reggel és este egy kúpocskára tesz a végébe bevezetve. Minden patikában és drogeriában kapható. RAKTAR F.H. MEES BUKAREST CALFA GRIVITEI 61

— A moszkvai Habima héber színház Párisban. Bicsből jelentik: A moszkvai Habima, amely az osztrák fővárosban rendkívüli művészi sikerekkel vendég szerepelt, vasárnap elutazott Párisba. A pályaudvaron a művész-együttes számos barátja és tisztelője jelent meg. Jelen volt a chaluco-szövetség egy delegációja, továbbá a cionista nőegyesületek küldöttségei és számos zsidó író és újságíró. A Habima női tagjait valóságos elárasztották virágcsokrokkal. A párisi cionista szervezetek minden előkészületet megtettek a jeles művészi színészgárda fogadására és arra, hogy a francia fővárosban leendő fellépésük minél sikeresebb legyen.

KÖZGAZDASÁG

Csak semleges ember perfektuál-hatja Románia angol kölcsönét?

Manoilescu államtitkár ismét Rómába utazik

(București-Bukarest, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Adeverul” jól informált köröktől úgy értesül, hogy Manoilescu államtitkár közelebről ismét Rómába utazik, hogy ott nagyszabású kölcsönről tárgyaljon. A kölcsön összegét Bukarest építkezési céljaira használnák fel.

Pénzügyi körök szerint ezenkívül a kormány tárgyalásokat folytat egy angol pénzügyporttal is. A tárgyalások előrehaladott stádiumban vannak és csupán a kölcsön realizálása volna hátra. A liberálisok is kedvezően itélik meg ezt a kölcsönt, azonban — írja az „Adeverul” — a kormány nem talál megfelelő embert arra, hogy ezeket a tárgyalásokat befejezze, illetve, hogy a kölcsönt perfektuálja. Erre ugyanis olyan semleges személyre volna szükség, aki nem politikus, nem bankár s mégis a külföld bizalmát bírja. Titulescu nem hajlandó ezekben a kölcsöntárgyalásokba befolylni és kijelentette, hogy erre vonatkozólag senkivel nem fog tárgyalásokat folytatni.

43 vonatpár fogja lebonyolítani az idei gabonaforgalmat

Megkezdtek hétezer vagon kijáratát, 130 mozdonyt bérel a CFR

(București-Bukarest, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden beszámoltunk már azokról az intézkedésekről, amelyeket a vasúti vezérigazgatóság az idei gabonatermés zavartalan leszállítása érdekében fogantatott. A legutóbbi értekezleten, amelyen Valeanu közlekedési miniszter is részt vett, hétezer vagonnak sürgős kijáratát határozták el. A munkálatok elvégzéséhez hozzávetőleges számítás szerint a CFR-nek mintegy ötszázmillió lejre van szüksége, amely összeget a legutóbbi minisztertanács részben már meg is szavazott. Ezt az összeget az autonóm CFR kölcsönképen kapja, amelyet meghatározott időben tartozik visszafizetni.

Ugyancsak az új termés leszállításának biztosítására és az export fokozhatósága érdekében mintegy százharminc mozdonyt fog bérelni a CFR, még pedig Csehszlovákiától, vagy pedig Lengyelországtól. A két állammal már folyamatban vannak az erre vonatkozó tárgyalások és kilátás van arra, hogy aránylag kedvező feltételek mellett kibérelhetők lesznek ezek a mozdonyok, amelyeknek bérösszegét ugyancsak az ötszázmillió lejes rendkívül hitelből fogják fedezni.

Intézkedés történik arról is, hogy a kikötőkben a kirakódóhelyeket az export szempontjából rendbehozzák és megfelelő befogadó képességgel lássák el. A tervek szerint Brailába naponként ötszáz vagon, Konstancába 350, Galacba 200, Turnu Măzurelebe 250 vagon, Kalsfat 200 vagon, Korabiába 200 vagon és Giurgiuba 100 vagon gabona fuhat be naponta. Ebből kitűnik, hogy az idei gabonaeport nagyrésze Brailán és Konstancán keresztül fog lebonyolítani a gabonaforgalmat, amely vonatok naponként érintenék a fenti kirakódóhelyeket. Ezekhez a speciális vonatokhoz fogják a javítás alatt álló hétezer vagon is becsztani.

¶ A bukaresti tőzsde nyári munkarendje. Bukarestből jelenik: Julius elsőjén veszi kezdetét a bukaresti tőzsde nyári munkarendje és e szerint szombatokként szünetel a tőzsdei hivatalos forgalom.

¶ Elárverezték a Salomon Testvérek kolozsvári malmát. Ma délelőtt tartották meg a kolozsvári Salomon Testvérek malmának árverését, melyet tudvalevőleg a hitelezők kérésére meg. Az árverésen az Albina Intrepozite vette meg a malmot 2,600 000 lejért. A Banca Marmorosch követelése teljes kielégítést nyert, míg a többi hitelezők kielégítése kérdésében az Albina Intrepozite tárgyalásokat folytat a tulajdonosokkal.

¶ Uj postal vámhivatalok. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium Temesvár, Csernovitz és Nagyvárad részére postai vámhivatalok felállítását engedélyezte, amelyek az illető város postahivatalainál fognak székelni.

¶ Valutárfolyamok a CFR-nél. Bukarestből jelentik: A vasúti vezérigazgatóság június 20-iki érvénnyel a következő valutárfolyamokat állapította meg a vasúti forgalomban: egy német márka 57 lej, 1 arany, vagy svájci frank 46 lej, 1 osztrák schilling 35 lej, 100 magyar korona 35 bani, 1 zloty 25 lej és 1 cseh korona 7.25 lejjel egyenlő.

¶ Tíztonnásnál nagyobb vasúti kocsik kihasználása. A CFR vezérigazgatósága újból rendezte a tíztonnásnál nagyobb vagonok kihasználását. Eddig az volt a helyzet, hogy ha a szállító fél — tíztonnás kocsi hiányában 15 tonnás kocsiba rakódott anélkül, hogy ezt teljesen kihasználta volna, 12.5 tonna után kellett a fuvarbért megfizetnie. Az újrendelet szerint: a fuvarlevébe be kell írni, hogy amennyiben tíz tonna kocsit nem lehet rakni, úgy a fél 15 tonnás kocsit kér és kötelezi magát, hogy ezért 12.5 tonna után fizeti a fuvarbért. A különbség a régi és a mostani állapot között csak az, hogy most a 12.5 tonna fuvarbért csak 10.5 tonnát rakhat, ha ezt csak egy tonnával is túllépi (tehát ha pl. 11.5 tonnát rakódik) akkor már a teljes 15 tonna után kell a fuvarbért fizetnie. Ugyancsak a teljes, 15 tonna utáni fuvarbért kell megfizetnie, ha a berakott áru könnyűsúlyú, vagyis elfoglalja a vagon teljes térfogatát, azonban súlya 10 tonnánál alul marad.

Tolakodik a közönség, hogy olcsón vásárolhassa a 30 napig

nyereség nélkül és gyári árak mellett eladásra kerülő árukat az

Au Printemps (volt Missir) divatáruházban

Cluj, Str. Memorandului (Unio-utca) 11.

Kolozsvárnak jelenleg ez a legfontosabb eseménye

Csuz, reuma, kőszvény és vesekajellen

biztos gyógyulást talál Bizusán. (Büdös-patak, Kolozsvár—Nagybányai vonal). Vasúti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és 7-7 ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta tér- és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig. Elő- és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság.** Posta: **Ileanda-Mare.**

Óvakodjunk az utánzattól!

Csak az a valódi

Hellmann-féle kenyér,

melyen az itt látható kis címke rajta van.

Din Brutarie HELLMANN sűtődébi

minden általános sűtött kenyeren rajta van,

Ez a címke fontos, mivel tudomásomra jutott, hogy egyes kereskedők kenyereiket, mint Hellmann-féle kenyereket árusítják.

Wirth, Stölzhammer, Hoffmann, Produktiv Genossenschaft, Lauerberger & Gloss, Parttardt Luner

zongoragyárak képviselete

Gyári árak, Telefon 4-94

Sternberg J., - Oradea.

Hölgyeim!

Saját érdekükben haldéktalan keressék fe

CHIC de PARIS

(VOLT LÖRINGZ és TÓTH)

Főtér No 8.

divatáruházát,

mert sikerült a cégnek nagymennyiségű női divatcikket jóval gyári áron alul beszerezni. Ezen áruk elárúsítása

e hó 18-án kezdődött

az alant jelzett rendkívül olcsó árakon:

1 m. francia mosó delain .. lei	59
1 m. francia szövet száda	59
1 m. kitűnő minőségű női ruhavászon, minden színben	104
1 m. kitűnő minőségű mintás mosó marocain.....	78

Kelengyevásznak

46 leitől feifelé és még itt fel nem sorolt rengeteg árucikk kerül eladásra mélyen leszállított árak mellett.

Kérjük kirakatárainkat figyelemmel kísélni!

A lej Zárhezen 2
15 30, Budapeston 31
gában 14-80.

Kolozsvár. A devizák
dara tovább tart. A k
vétel nélkül olcsóbbod
lis. Az árfolyamok a

Bécs 32-50—32-70, P
305—308, Páris 6-5
44-35, Newyork 230-00
1132, Milánó 8-40—8-5

Zürich. Zárlat: B
207-50, Newyork 516-5
1430-00, Milánó 1864
pent 72-20, Belgrád 91
220-00, Varsó 40-50, B

Bukarest. Devizák
55 00, London 1125-00
3-36, Zürich 44-70, B
Brüsszel — Budapest

Bukarest. Valuták
márka 54-00, leva 1-
sterling 1120, francia
44-00, olasz lira 8-
4-00, dollár 229-00, le
schilling 33-00, magyar
6 80, belga frank —

A Hakoah szerződés

Az amerikai sajtó, budapesti „Sport” hírlap közölnék arról az első tetsző tényről, hogy a régen visszatért Hakoah névszerint: Eisenhofer, Drucker és Schönfeld tételek mellett amerikai játékosokhoz szerződtek. Egyes sportorvosok a játékosvándorlásnak lejdonitani.

Szükségesnek tartják maguk tényleges való vasóink előtt, hogy kellő értékűre szállítsák.

Az öt játékos kötevénye, aki a Hakoah tette, hogy valóban a rikai egyesülethez. Az amerikai turát a Hakoah egyesületüknek kell lássuk, kik a távozó mes és Eisenhofer bu akik nemrég szerep

A Hakoah 1908 óta pata a harmadik osztályosát. Tizenkétévi me demelt gyümölcsöként 6 évvel ezelőtt az első sorába, ugyanakkor, régebbi citadellájában kes közreműködésével tornász- és boxszakos legelsők sorába emelk nevelésű játékosokkal bécsi futballleite sorá megerősítse és meg zsidó játékosainak köz Hakoah, amelynek m itatva a zsidó nemzet vel és a zsidó nép te ségességével, abban bizo ket az akvizíciókat is nek. Akadtak a játéka akik valóban maguké jára írott eszméket. G offer, valamint a Drucker és Schönfeld abba az eszmekörbe, gödtek és elmennek a Nem a szokásos egészséges tisztulási ból csak a Hakoah hoah, amely a zsidó világ előtt magasra em

TÖZSDE

Június 23 án

A lej Zártkörűen 220.00—220.00, Párisban 15.30, Budapestban 311, Bécsben —, Prágában 14.80.

Kolozsvár. A devizák árainak lemorzsolódása tovább tart. A külföldi fizetőeszközök kivétel nélkül olcsóbbodtak. A forgalom minimális. Az árfolyamok a következők:

Bécs 32.50—33.70, Prága 6.83—6.87, Budapest 305—308, Páris 6.50—6.60, Zürich 44.80—44.85, Newyork 230.00—233.00, London 1128—1132, Milánó 8.40—8.50.

Zürich. Zárulat: Berlin 123.00, Amsterdam 207.50, Newyork 516.50, London 2513.50, Páris 1430.00, Milánó 1864.00, Prága 1530.00, Budapest 72.20, Belgrád 912.50, Bukarest 220.00—220.00, Varsó 40.50, Bécs 73.05.00

Bukarest. Devizák: Páris 6.52, Berlin 55.00, London 1125.00, Newyork 230.00, Milánó 8.36, Zürich 44.70, Bécs 32.60, Prága 6.85, Brüsszel —, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 880, német marka 54.00, leva 1.60, török lira 122, font sterling 1120, francia frank 7.00, svájci frank 44.00, olasz lira 8.25, drachma 2.80, dinár 4.00, dollár 229.00, lengyel forint —, osztrák schilling 33.00, magyar korona 33.00, cseh korona 6.80, belga frank —, holland forint —.

SPORT

A Hakoah és Amerikába szerződött játékosai

Az amerikai sajtó, majd ennek nyomán a budapesti „Sporthírlap“ hasábjai tudósítást közöltek arról az első pillanatra hihetetlennek tetsző tényről, hogy az amerikai turájáról nemrég visszatért Hakoah öt kiváló játékosa, névszerint: Eisenhoffer, Guttmann, Nemes, Drucker és Schönfeld igen előnyös anyagi feltételek mellett amerikai egyesületekhez szerződtek. Egyes sportorgánumok igyekeztek ennek a játékosvándorlásnak túllott jelentőséget tulajdonítani.

Szükségesnek tartjuk, hogy a történeteket a maguk tényleges valóságában mutassuk be olvasóink előtt, hogy ezeket a híreszteléseket kellő értékre szűrőhessük.

Az öt játékos közül csak Guttmann az egyedüli, aki a Hakoah vezetői előtt kijelentette, hogy valóban szerződés kötött az amerikai egyesülethez. A többiek tagadták, mintha az amerikai turát arra használták volna fel, hogy egyesületüknek hátat fordítsanak. De hadd lássuk, kik a távozó játékosok. Guttmann, Nemes és Eisenhoffer budapesti eredetű játékosok, akik nemrég szerepeltek a Hakoah színeiben.

A Hakoah 1908 óta áll fenn és futballcsapata a harmadik osztályban kezdte meg működését. Tizenkétévi megfeszített munka megérdemelt gyümölcseként került a bécsi zsidó csapat 6 évvel ezelőtt az elsőosztályú futballcsapatok sorába, ugyanakkor, midőn a cionizmus e legrégibb citadellájában az egész zsidó ifjúság lelkes közreműködésével az atlétikai, tenisz, uszó, tornász- és boxszakosztályainak versenyzői a legelső sorába emelkedtek. Saját erejéből, saját nevelésű játékosokkal ért el a Hakoah a kitűnő bécsi futballleite sorába — és hogy pozícióját megerősítse és megszilárdítsa, Budapest jobb zsidó játékosainak közreműködéséhez fordult. A Hakoah, amelynek minden egyes tagja át van itatva a zsidó nemzeti eszme forró lelkesedésével és a zsidó nép testi regenerációjának szükségességével, abban bízott, hogy sikerülni fog ezeket az akvizíciókat is megnyerni a zsidó ügynek. Akadtak a játékosok között olyanok is, akik valóban magukévá tették a Hakoah zászlójára írott eszméket. Guttmann, Nemes és Eisenhoffer, valamint a csak két hónap óta tag Drucker és Schönfeld nem tudtak beilleszkedni abba az eszmekörbe, amelynek katonául szegődtek és elmennek a Hakoahból.

Nem a szokásos „kilépés“ ez, hanem egy egészséges tisztulási folyamat csupán, amelyből csak a Hakoah nyerhet, az a Hakoah, amely a zsidó sport zászlóját az egész világ előtt magasra emelte és amelynek nem

lehet más tagja, csak az, aki a zsidó nemzet célkitűzéseire lelkesedik.

Az aggódókat pedig megnyugtadjuk, hogy az eltávozottak helyett bőszes rezervoárral rendelkezik a Hakoah, akik tudásuknál és képzettségükkel fogva hivatottak arra, hogy az eltávozottakat méltó módon helyettesítsék. Ime itt vannak a nevek: Fabian, Scheuer, Grünfeld, Gold, Pollák, Hess, Fried I., Fried II., Werthmann, Wegner I., Wegner II., Häusler, Grünwald, Schwartz és Katz. Mind olyan játékosok, akik a legelső klasszist képviselik és akiknek közreműködése biztosítja a Hakoah további sikereit és eddig elfoglalt pozícióját. És biztosítéka egyuttal annak is, hogy az eltávozottak nyomán nem fog az ország bajnok csapatáért „csonka torzó“ maradni csupán.

Mégis a Kinizsi lesz Temesvár bajnokságcsapata. Bukarestből jelentik: A központi labdarúgó szakosztály a Kinizsi óvására megemmisítette a TAC—Kinizsi bajnoki mérkőzést — amelyet tudvalevőleg a Kinizsi elvesztett, elvesztve egyuttal a bajnokságot is — azzal az indoklással, hogy a győztes csapatban két, a központ által felfüggesztett játékos: Kozovits és Golub jogtalanul szerepeltek. A két játékos ugyanis delegálva volt a bolgárok elleni nemzetközi mérkőzésre, amelyen nem jelentek meg. A bukaresti Szövetség nem vette figyelembe a távolmaradást igazoló orvosi bizonyítványt és felfüggesztette a két játékost. Elrendelte ezuttal a mérkőzés nyolc napon belüli újrajátszását. A Kinizsi így valószínűleg mégis bajnoksapata lesz a temesvári kerületnek és az országos bajnokságot is biztosítani fogja magának. Kétségtelen, hogy ez évben nem teljesen megérdemelten fognak a Kinizsi játékosai a bajnoki érme birtokába jutni, általános sport-szempontról azonban tagadhatatlanul kedvezők a két temesvári rivális közötti küzdelem ilyen módon való eldöntése.

Lezárult a kolozsvári futballbajnokság. Tegnap délután került eldöntésre a városi sporttelepen a kolozsvári futballbajnokság két utolsó mérkőzése a következő eredményekkel: Vasas—KKASE 2:2 (1:0). RMS—Husos 2:0 (1:0). Az eredmények alapján a kolozsvári bajnokság végleges állása a következő: 1. Victoria 30 pont, 2. Universitatea 26 p., 3. Hagibbor 23 p., 4. KAC 23 p., 5. RMS 20 p., 6. CFR 19 p., 7. Husos 15 p., 8. KKASE 13 p., 9. Academia 7 p., 10. Vasas 2 pont. A végeredmény méltatására még visszatérünk.

Pénzügyintézetileg garantált mindennemű illetéktől mentes nagyerértékű

sorsjáték

Tehát netto 100 leiert

Főnyeremény: egy 6 üléses 50 HP „Benz Mannheim“ luxusautó.

Kézpénznyeremények:

II. nyeremény 25,000 lej kézpénz

III. nyeremény 10,000 lej kézpénz

IV. nyeremény 5,000 lej kézpénz

V. 100 nyeremény: a 100 lej, összesen 10000 L.

Sorsolás helye: Cluj (Kolozsvár) Primaria (város-háza). — Sorsolás ideje: 1926. július 15. d. u. 3 óra.

Sorsolás eredménye a napilapokban közölve lesz. Sorsjegyeket postán is küld 109 lej 25 bani előzetesen befizetett összeg ellenében a sorsolást rendező: **Kolozsvári Gazdák Hitelezővétele Cluj, P. Cuza V. 10.** Valamint kaphatók: Clujon: pénzügyintézetknél, tőzsdéknél, fodrászoknál, virágüzletekben és más üzletekben. **Vidéken:** Oradeanare, Satmare, Sighetul-Marmatiei, Baia Mare, Zalau, Dej, Cristurul-Sacusec, Orheiul, Targu-Sacusec, Brasov, Covasna, Mercurea-Ciuc, Careii-Bare, Tg.-Mures, Timisoara, Arad, Alba-Iulia, Deva, Hunedcra, Orastie, Vulcan, Simleul Silvaniei, Bistrita, Reghinul-Sasesc, Gheorgheni, Ibasfalau, Teaca, Huedin, Hida, Jimborul-Mare, Sfantul-Gheorge, Jibou, Aiud, Calatele, Beius, Diciosanmartin, Teaga, Tasnad, Turda, Iara de Jos.

SZINHAZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHAZ

A színházi iroda közleményei

Vége a szép nyárnak. Schöplín Aladár finom hangulatu vígjátékára készül a színház drámai együttese. Poór Lillivel a fő női szerepben a Vége a szép nyárnak ép olyan nagy sikere lesz, mint Budapestten volt a Kamara-színházban. Marci Gizi, Áldor Juliska, Kiss Margit, Homokay P. I., Cselle Lajos, Izso Miklós és Forgács Sándor játszik még a Vége a szép nyárnak vezetőszerepeit. Vasárnap délután megismétlül a Vége a szép nyárnak előadását.

Maricza grófnő. Pénteken este játssa még ezen a héten a színház a diadalmas sikerű Maricza grófnőt.

Szombaton új kabaré a Magyar Színházban. Szombaton nagy és változatos műsorral új kabarét ad a színház, melyen a Maricza és Csókos asszony paródiáját, Katalin és Szárazságot játszik, azonkívül új magánszámok teszik teljessé a kabaré-előadást.

Haramiak. Schiller klasszikus tragédiájának reprise lesz hétfőn este amelyet több, mint husz éve nem játszottak Kolozsvárott. A hé éves háboru utáni idők mozgalmas és romantikus idájából való tragédiának most is olyan érdekessége van, mintma íródott volna. Kemény László, Forgács Sándor, Baróti Erzsé, Mihályfi László, Cselle Lajos, Homokay, Izso, Deésy és Kozma játszik a Haramiak vezetőszerepeit.

Magyar Színház heti műsora

Csütörtök: Vége a szép nyárnak. (Ujdonság először. Poór Lili fellépésével. Premierbérlet 66. szám. Sorozatszám 444.)

Péntek: Maricza grófnő. (13-adszor. Berletiszünetben. Sorozatszám 445.)

Szombat: Vidám kabaré. Hogy lesz Maricza grófnőből Csókos asszony. (Operett paródia. Ujdonság.) Katalin. (Ujdonság.) Szárazság. (Ujdonság.) Magánszámok. (Premiérbérlet 67 szám. Sorozatszám 446.)

Vasárnap: Fél 3-kor: Vidám kabaré megismétlése: Hogy lesz Maricza grófnőből Csókos asszony. Katalin. Szárazság. Magánszámok. (Leszállított helyárrakkal. Sorozatszám 447.)

Vasárnap 6 kor: Vége a szép nyárnak. (Ujdonság 2-odszor. Leszállított helyárrakkal. Poór Lillivel. Sorozatszám 448.)

Vasárnap háromnegyed 9-kor: Erdészlány. (Operett-repriz új betanulással és új szereplőkkel. Pintér Böske fellépésével. Berletiszünetben. Sorozatszám 449.)

Hétfő: Haramiak (Drámai repriz új betanulással. Premiérbérlet 68 sz. Sorozatszám 450.)

Aranyat, platinát,
régí fogso:okat legmagasabb áron vesz
Transilvania

Dental Depot

Cluj, Strada Jorga No 3.

Pályázat

A fogarasi izr. hitközség keres olyan okleveles, románul is tudó tanítót, aki a rabbi-teendőknél is kellő jártassággal bír s aki a helybeli közép-és elemi iskolákban a hittan-tanítást ellátná. A kánor-teendőknél is jartas, előnyben részesül.

Fizetés meggyezés szerint. Utiköltségeket csak meghívottnak térítünk vissza.

Az állás azonnal elfoglalható. A pályázat határideje 1926 évi július hó 15. Fágács, 1926. évi június hó 14-én.

Grünfeld Jakab
titkár

Thierfeld Mór
hitk. elnök

Pályázat

A tincai izr. hitközség elemi iskolájánál üresedésben levő tanítói állásra pályázatot hirdettünk. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. Pályázók kérvényeiket fizetési igényük megjelölésével Timár Emil iskolaszéki elnök Tinca (jud. Bihar) címre küldjék be.

APRÓHIRDETÉSEK

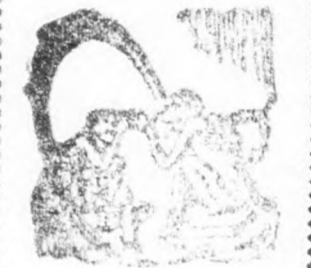
Egyszeri! köz ésnél egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Keresek

Jól számoló, jó írásu, megbízható zsidó leányt fizetembe, ellátással; továbbá egy főzést értő szorgalmas leányt. Elek Laptárie str. Sulutiu (Víz-utca) 8.

HUNWALD

Utca, Str. Vlahuta (vált Bolyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszolás és tükörgyártás. Zsoltavég raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükörök újraforgalmazása 1007

Eladó

8 méteres, favázas téglas cserépes épület, vízvezetékberendezéssel. Elek, Viz-u. 8.

Irodai teendőkhöz teljes jártassággal bíró irodakísasszonyt keres azonnali belépésre. Alexa Weiss cég Str. Regina Maria 14 Jelintkezni lehet naponta d. u. 8-5-ig.

Saldakontistát keres holozvári nagyobb iparvállalat julius 1-i belépésre. Ajánlatokat Lloyd Expresshez Str. Radu 9.

30 éves körorvos megházasodna. Komoly ajánlatok 250 000-ig jellegére a kiadóba kéretnek.

Jóforgalmu vidéki oroszláshoz társat keresek. Jelige: 100.000

Keresek 1 szoba konyhás lakást lehetőleg a központhoz közel. Ajánlatot „Magas bér” jellegére a kiadóba kérek.

Házastelket keresek megvételre lehetőleg belvárosihoz közel. Címet a kiadóba kérek.

Nyomdászok.

Azonnal e adó: 1 drb. 12es Sigi gyors-sajtó motorral, 1 db. Anger tégelynyomó 400 kg. jó betű, 60 kg. rézanyag. Révész Ernő könyvkereskedése, Tg. Mures

Negyven éve fennálló jóforgalmu vegyeskereskedés, berendezéssel és lakással, Szászrégentől tizenhat kilométerre levő Purcest községben kiadó Izsák Adolf, Purcest, jud. Mu esturda. 1272

Temesváron, forgalmas helyen, het piacon, jól menő péküzlethez keresek komoly társat, esetleg vevőt. Guttman L., Timisoara, Gen. Foch 54. Mu esturda. 1277

Ügyes varrónő házakhoz ajánlkozik. Cimeket kérem leadni a Kristály-gyűjtőbe.

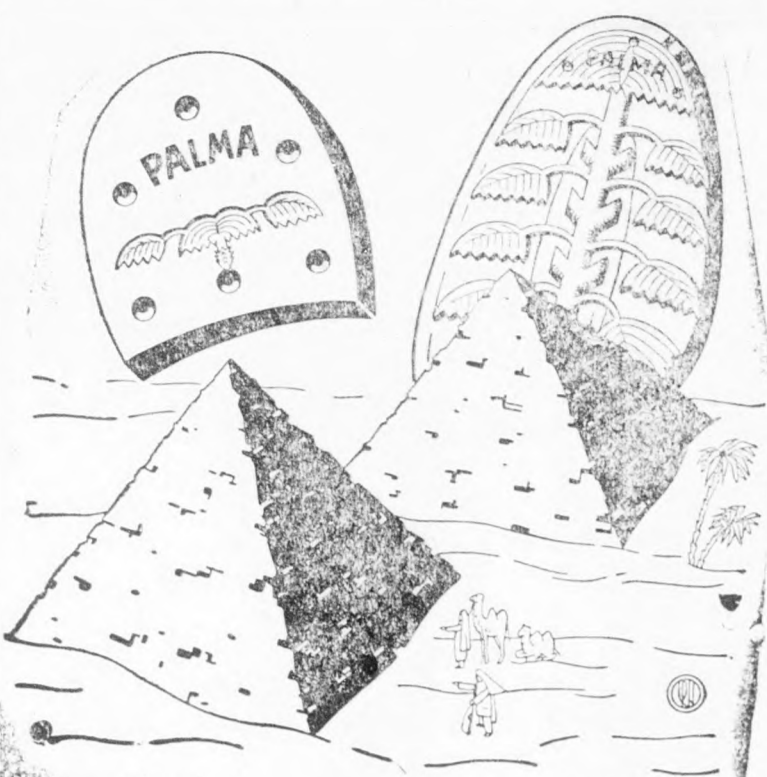
Férjhez adnám háziasan nevelt, szép és művelt lányomat intelligens zsidó iparoshoz, vagy jól szituált özvegy emberhez. Hozománya 50 000 lej, kelenyge és szoba berendezés. Leveleket „Eisasz Chajil” jellegén a kiadó továbbítja. 1803

Perfekt könyvelő órák könyvelést, magyar-német le eiezést vállal. Megkereséseket „Perfekt” jellegére a kiadóba.

Butorozott szoba belvárosban két izraelita fiatal embernek kiadó. Cim a kiadóban.

Insolvens kereskedők figyelmébe! Egy egyeztető cég tönkbe, ki 23-án és 24-én, szardán és csütörtökön Kolozsváron tartozkodik, elvállal egyeztetési megbízásokat biztos eredménnyel. Található a „Parisien” volt Pannonia szálloda 5. sz. szobában d. e. 10-12-ig és d. u. 4-6-ig. A legszigorubb díszkréció biztosítva van.

Itunó bivaly- és tehén-tej a nyár folyamán is garantáltan friss reggeli tejjes, Rudolf-ut 36.

Tartós cipő

az egészség és pénzmegtakarítás érdekében minden praktikus ember részére elengedhetetlen.

Palma kaucsuksarok és talp

kétszeresen tartóssá teszi cipőjét, olcsóbb, mint a bőr, ruganyos járást ad és megkíméli Önt nedves időben a meghűléstől.

A világ szenzációi az IDEAL

filc-kalapjal.

Szalmakalapot minden elfogadható árban árusít az

IDEAL

kalapszalonn. Formálások 48 óra alatt készülnek
Ulu, Calea Regele Ferdinand 8.

Hirdessen az Uj Keletben

Szeplőket,

májfoltokat, pattanásokat, mitesszereket és az arc bőr minden egyéb tisztátlanosságait garancia mellett eltünteti a „Le Miracle” új eljárással készített fiatalító krém. Egy tégely 80 lei. Hat tégely (arc és kéztisztító kura) 450 lei. Főraktár: „Reductor” Ulu, Cal. Reg. Ferd. 65. Az egyedüli krém, amely masszázsszal eltünteti a ráncokat. Drága de jó.

Raktár a régi királyság részére: Chemosana Str. Academiei 2., Bucuresti

Precíziós fogaskerékek

készítése autókhoz és egyéb gépekhez garancia és olcsó ár mellett.

Szabó János

Cuj, Str. Jasi or (Nagyszamos) No 2.

Gyárkémény építés, gőzkazán befalazás, gépek alapozása, mindenteljes betonmunkák kivétel, kőművesek, fűtélelemek részére, saját szerkezetű szobák, fűtendőszobák építése. Magas építés

Eggenberger

építési vállalat, Brasov Weisz Mihály-u. No 15.

Telefon 7-37

Kérjen ajánlatot

FLEGLER

műipari festővállalattól, Ulu, Str. I. Ratiu [vált Kötő-u.]. Készít a legegyszerűbből a legdiszesebb festő munkákat.

Cimfestő, szobafestő, zománccfényező, mázó és épületfestési munkákat. Fertőtlenítés és fűtéligények jóállás mellett. Vidéki megrendelést vállal.

Róth

cipésznél Szép-u. 2. sz. alatt készűnek a legújabb divan cipő-különlégességk.

Figyelmeztetés

Vannak utánzatok, melyek a kávédaráló Valódi Franck-hoz külsőleg a megtevesztésig hasonlítanak, minőségük azonban még sem közelíti a Valódi Franck-ot. Ilyen utánzatok ellen úgy védekezhetünk, ha kizárólag

Valódi Franck

„a kávédarálóval” kérünk.

HEINRICH FRANCK SÖHNE SAR-BUCURESTI-BRASOV.

Saját bevált gyártmányu

motorcséplőkészleteket

versenyen kívüli áron és kedvező fizetési feltételek mellett azonnal nagyszabeni raktárról szállit:

Ferroagricola

mezőgazdasági gépgyár Rt. Sibiu-Nagyszeben
Só-utca 35-37

Ajánlatok, utazóink látogatása, valamint bemutatás díjmentesen!

Magyar Nyomda- és Kiadóvállalat Rt. E. Nyomda Ulu, Strada Baronia, Zap (vált Brassay-utca) 18 szám.

Kereskedő cég kiadó. Hivatal és nyomda. Ulu-Kolozvár St. Baron 8. Pop (B) 977. 318. Str. E. S. I. I. 1926 június 25 Péntek

Ma nyílik meg a szokáságok között Averescu táborával az abszurd új szabványi alkotmányos életnevelés, mint a pontjából lényegesen küldigi parlamentektől. A törvényt döntően befolyásolja a választási törvény alkalmazás elvét közvetett formában a választási rendszer magának csak szociológiai definíció elvet, hogy egy szavazó lehet, csakhogy a Mussolini szavazattal — a prémium a többségi szavazót ajándékozni a rendszernek a segítségével o vonult be a törvényhozó szokatlan a parlamenti eljogi rendszer intencióinak talában nem áll arányban számával. Valóságban az a szavazó tömegek által le után őket megillető mandátum kaptak meg, míg a többség nem kétannyi mandátum amennyi az egyszerű arány megillette volna. Egy egytáji próba bárkit meggyőz parlamentben közel kétszer viselő és félannyi ellenzék amennyi a jól, rosszul lezárnyában logikusan következ Am e nyomasztó kormány is ez a parlament színesebb mint elődei. Ebbe a parlament először, — ha nem is meg — a kisebbségi képviselők zaidóságának nincs képvis testületekben, azonban az mégis lesz néhány szószó hiszen Bukovina nemzeti zentásait is be tudta jut A kamarába a kintinó dr. ték be, aki szóval és tollal rinces és soha meg nem a a zsidó érdekekért, a megválasztott Krüger d Bukovina és az egész ország lesz a szenátusban az őszfe fiatalos lelkesedéssel harc rabbi, a romániai cionista vezéregyénisége is. Egyszómet kisebbségek képviselő hamisítatlan hangja meg román törvényhozás mind A kisebbségeknek a katusban körülbelül ötven az ötven kisebbségi képvis kevesebb ez a szám, mint kisebbségeit megillette alkotmányos és parlament esztendő történelmében jelenti. Az ország alkotm annyit nyert egyik oldal viselőknak a parlamentbe mint amennyit veszített a Mussolini-féle választá mazásával.

A parlament összeté mérleg egyik oldalán a k frontjának felsorakozása, h lán pedig a gyűlöletet b mitizmus reprezentánsainak, parlamenti szerephez Az ország politikai érdekben ma kétségtelenül az a hogyan fogja tudni a mai